

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A. H.**, bývajúcej v B., **2/ L. H.**, bývajúceho v Č., **3/ Ing. J. H.**, bývajúceho v K., **4/ Mgr. art. I. H.**, bývajúceho v B., **5/ B. S.**, bývajúcej v B., **6/ Ing. M. J.**, bývajúcej v K., **7/ V. M.**, bývajúcej v B., a **8/ Ing. A. H.**, bývajúceho v B., zastúpených (okrem žalobcu 4/) JUDr. I. Č., advokátkou v K., proti žalovaným **1/ N. R.**, bytom na neznámom mieste, **2/ B. H.**, bytom na neznámom mieste, **3/ S. H.**, bytom na neznámom mieste, **4/ G. H.**, bytom na neznámom mieste, zastúpeným opatrovníčkou Mgr. A. Š., vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Bardejov, **5/ M.**, so sídlom B., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 2 C 172/2004, o dovolaní žalobcu 1/, 2/, 3/, 5/, 6/, 7/, 8/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2009 sp. zn. 5 Co 259/2009, takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2009 sp. zn. 5 Co 259/2009 a uznesenie Okresného súdu Bardejov z 24. júla 2009 č.k. 2 C 172/2004-285 a vec vracia Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bardejov uznesením z 24. júla 2009 č.k. 2 C 172/2004-285 zastavil konanie žalobcov o určenie vlastníckeho práva z dôvodu, že v predmetnej právnej veci bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom a Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 7 C 240/96. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie žalobcov 1/ až 8/ Krajský súd v Prešove uznesením z 26. novembra 2009 sp. zn. 5 Co 259/2009 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Stotožnil sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali dovolanie žalobcovia. Žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho i prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Podľa ich názoru v konaní došlo postupom súdu k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Zároveň rozhodnutia súdu vychádzajú z nesprávneho posúdenia veci. V predmetnej veci nejde o rozsúdenú vec.

Opatrovníčka sa k dovolaniu žalobcov nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podalo podané včas účastníkmi konania, preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského i okresného súdu je potrebné zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie

je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené.

Postupom súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým účastníkovi nebolo umožnené buď zúčastniť sa konania alebo realizovať ďalšie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. V zmysle uvedeného za postup súdu vedúci k odňatiu možnosti konať pred súdom treba považovať aj postup súdu, ktorý sa prieči ustanoveniu § 29 ods. 2 O.s.p. Ak súd v rozpore s týmto ustanovením a bez splnenia zákonných podmienok z neho vyplývajúcich ustanoví účastníkovi opatrovníka a v ďalšom priebehu konania už nekoná s účastníkom, ale len s jeho opatrovníkom, odníma tým tomuto účastníkovi možnosť pred súdom konať, lebo mu znemožňuje realizáciu jeho viacerých procesných práv, predovšetkým práva, aby jeho vec bola prerokovaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (viď aj čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd).

V predmetnej veci postup okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia Okresného súdu Bardejov z 19.9.2006 č.k. 2 C 172/2004-126 o ustanovení opatrovníka žalovaným 1/ až 4/ Mgr. A. Š., vyššiu súdnu úradníčku Okresného súdu Bardejov nebol v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd, pokiaľ neurobí iné opatrenia, ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať. Ustanoveniu opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p. musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre daný procesný postup. Pritom povinnosť zistiť, či pobyt účastníka konania je skutočne neznámy, zaťažuje súd. Účastníkovi, ktorý sa zdržuje v cudzine, je možné ustanoviť opatrovníka len vtedy, ak boli vyčerpané všetky dostupné možnosti na zistenie miesta pobytu účastníka (viď aj R 66/96).

Súd prvého stupňa sa spoľahol len na jednostranné, nepreverené informácie, ktoré sú nedostatočne konkrétne a preskúmateľné.

Ustanovenie opatrovníka bez toho, aby boli splnené podmienky určené v § 29 ods. 2 O.s.p., a následné konanie súdu už len s ustanoveným opatrovníkom, viedlo k odňatiu možnosti žalovaných konať pred súdom a realizovať im patriace procesné práva účastníkov konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Táto procesná vada je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

So zreteľom na dôvod, pre ktorý neprichádzalo do úvahy iné rozhodnutie dovolacieho súdu než zrušenie napadnutých uznesení, nezaoberal sa dovolací súd tými otázkami, nastolenými v dovolaní, ktoré sa týkajú samotných žalobcov a ich žalobou uplatneného nároku. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 29 ods. 2 O.s.p. určenie zamestnanca súdu za opatrovníka účastníka konania síce výslovne nevylúčil, napriek tomu sa tento procesný postup priechil účelu, ktorý je sledovaný uvedeným zákonným ustanovením. Opatrovník je osoba, ktorá má v konaní hájiť práva a oprávnené záujmy účastníka, ktorého zastupuje. Pokiaľ má za účastníka konania konať zamestnanec súdu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, nemožno objektívne očakávať, že bude dostatočne razantne (proti súdu a jeho rozhodnutiu) hájiť práva zastúpeného tak, ako sa od opatrovníka požaduje. Treba navyše dodať, že zo súčasného znenia O.s.p. (§ 29 ods. 6) vyplýva, že za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec – súd nemôže ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý prejednáva vec; to neplatí vo veciach, v ktorých hodnota pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 500 eur (ďalej len „drobné spory“).

S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a takisto súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Martin Vladík, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková